

1. AMAÇ: Hastalarımızın ve ailelerinin tedavi öncesi, tedavi sırasında ve tedavi sonrasında bilgilendirilmesini kapsar.

2. KAPSAM: Hastanemizde ayaktan ve yatarak tedavi gören hasta ve yakınlarının eğitimlerini kapsar.

3. KISALTMALAR

Ht: Hipertansiyon

KAH: Koroner Arter Hastalığı

4. TANIMLAR:

Özellikli Hasta Grubu: Hastanede sunulan sağlık hizmetleri kapsamında; hizmet sunum süreçleri, hizmet verilecek ortam, sağlık profesyonelleri ve kullanılacak ekipmanlar bakımından özellik arz eden, özel bakım uygulamaları ve işlemler içeren ve disiplinler arası işbirliği gerektiren hasta gruplarını ifade eder.

5. SORUMLULAR: Hekimler, Eğitim hemşireleri, Sorumlu hemşireler, Servis hemşireleri.

6. FAALİYET AKIŞI:

6.1. GENEL BİLGİLENDİRME

Sağlık profesyonellerinin temel görevi, sağlıklı ya da hasta bireye yardım etmektir. Bu yardım, sağlamlın sağlığını sürdürmesi, hastanın yeniden sağlığına kavuşması için gerekli olan bilgi, istek ve güce kavuşmasına yönelik etkinlikleri de içerir. Bu etkinlikler içinde sağlıklı / hasta bireye ve ailesine öğretim yapmak önemli bir yer tutar.

Hasta ve ailesinin eğitimi; hastaneye giriş yaptığı andan itibaren başlar, hastanın tedavi gördüğü süre içindeki ihtiyaçlarını karşıladığı gibi, hastanın taburculuk sonrasındaki eğitimini de kapsar.

Hastanede tanı, tedavi ve bakım hizmeti alan her birey ve ailesi içinde bulunduğu hizmet sürecinde ihtiyaç duyduğu her türlü bilgiyi yeterli ve doğru bir şekilde alır.

Hastaların bilgilendirilmesi ve eğitimine yönelik faaliyetler ilgili birimde hizmet veren tüm sağlık personelinin koordineli çalışmaları ile gerçekleştirilir.

Hastanın kendi numunesini alması gereken durumlarda hastaya doğru numune alımı ile ilgili yeterli bilgilendirme hemşire veya hekim tarafından Mikrobiyoloji Laboratuvarı Test Rehberi veya Biyokimya Test Rehberi doğrultusunda yapılır.

Hasta ve hasta yakınının, özellikle radyolojik tetkik (anjyografi, ESWL, IVP vb) ve girişimler ile ilgili uyması gereken kurallar bilgilendirilmiş onam /rıza belgeleri ve ilgili sağlık personeli tarafından yapılır.

6.2. VERİ TOPLAMA, EĞİTİM GEREKSİNİMLERİNİ BELİRLEME VE EĞİTİM

6.2.1. Ayaktan Hasta:

Hastanın hastaneye başvuru yaptığı andan itibaren bilgi alma ve eğitim süreci işler.

Poliklinik hekim muayenesi sırasında hastadan toplanan veriler ve bilgi düzeyine göre tanı ve tedavi sürecinde hastanın ihtiyacı olan eğitimler (diyabet insülin, diyet, egzersiz eğitimi, KOAH inhaler kullanımı, gebelerde anne sütü, doğum, gebelik süreçleri, hastalığa özgü bilgilendirme ve hastalık/tedavi süreçler vb.) belirlenir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

Belirlenen eğitim ihtiyacı doğrultusunda ilgili/yetkili sağlık çalışanı tarafından hasta ve ailesi eğitimi verilir.

6.2.2. Yatan Hasta:

Hastanın servise kabul edildiği sırada hasta ve hasta yakınına; servis ve odaya uyum/oryantasyon eğitimi hastanın kabulünü yapan servis hemşiresi ve sekreteri tarafından yapılır.

Hastane bilgi yönetim sisteminde hemşirelik sürecinde yer alan 'hasta ve hasta yakını eğitim' kısmında veya Hemşirelik Süreci Hasta Tanılama Formunda kayıt altına alınır.

6.3. EĞİTİM YÖNTEMİNİN BELİRLENMESİ

- Hastanemizde yatan hastalara yönelik yapılacak olan eğitim öncesinde ön değerlendirme gözlem ve hasta/hasta yakınıyla konuşma olarak yapılır.
- Ön değerlendirme esnasında şu veriler toplanır;
- Eğitim verilecek hastanın öğrenme yeteneği (fiziksel engelleyiciler, zihinsel engelleyiciler)
- Eğitim verilecek hastanın yaşı (hastanın reşit olmaması, yaşının çok ileri olması)
- Yukarıda yazılı olan veriler servis hemşireleri/doktorları/stajyerler/klinik sekreter/hasta bakım elemanları tarafından toplanır.
- Bu veriler hastanın eğitiminden sorumlu olan personele (doktor, diyetisyen vb.) iletilerek eğitim yönteminin belirlenmesi sağlanır.
- Özel durumlarda hastanın yanı sıra var ise, hasta yakınında eğitim alması sağlanır.

6.4. EĞİTİMİN PLANLANMASI

- İlgili sağlık ekibi üyeleri, eğitim için gerekli öğrenim amaçlarının, önceliklerin, bilgi içeriğinin, öğretim yöntemleri ve öğrenimi kolaylaştırıcı materyallerini belirler.
- Hasta eğitim konuları, eğitim ihtiyacı değerlendirme sonuçları, hastanın tanısı, tedavisi ve yatış nedeni esas alınarak, hastanın hekimi, hemşiresi ve bakımından sorumlu diğer kişiler tarafından belirlenir ve planlanan programa göre yapılan eğitimler yapılır.
- Hasta ve yakınlarına yapılacak eğitimlerde; ortamın fiziksel koşulları (ışık, havalandırma, oturma vb) ve hasta/ hasta yakınının psikolojik durumu, eğitime ilgisi, mahremiyeti göz önünde bulundurulmalı ve eğitim koşulları hazırlanmalıdır.
- Eğitimler hasta ve hasta yakınının ihtiyacına göre belirlenir ve bu ihtiyaç doğrultusunda tekrarlanır.

6.5 EĞİTİM TÜRLERİ VE KAPSAMLARI

6.5.1. Ayaktan Hasta Eğitimleri

Ayaktan tedavi gören hasta eğitimleri; ilgili polikliniklerde hekim ya da hemşire tarafından sözel ve bilgilendirme broşürleri ile yapılmaktadır. Buna yönelik hastanemizde aşağıdaki polikliniklerde hasta eğitimleri düzenli olarak yapılmaktadır.

Hasta şikayetine göre ilgili poliklinik tarafından bilgilendirme ve broşürler ile yapıldığı gibi

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

- Endokrin Polikliniğinde: tip 1 diyabetli hastalarda insülin kalemi kullanımı, diyabet pompaları ve deri altı şeker ölçüm cihazlarının kullanımı,
- HT Polikliniğinde: tansiyon takibinin nasıl yapılacağı
- Nöroloji Polikliniğinde: Parkinson eğitimleri,
- Sigara Bırakma Polikliniğinde: Sigara bırakma eğitimleri,
- Obezite Merkezi: Obez hastalara Diyetisyen, Psikolog, Fizyoterapist tarafından eğitimler verilmektedir. Bu eğitimler; beslenme planının hazırlanması, neyle neyin yenmesi, sabah, öğle, akşam nasıl beslenilmesi gerektiği, öğün atıştırma miktarlarını nasıl alması gerektiği konularda ve uygun ürün seçilmesi gibi obezite eğitimleri, fiziksel aktiviteler, psikolojik olarak nasıl kilo alınır, psikolojik durumları nasıl etkiler ve bunlarla başa çıkma yöntemleri konularındadır. Eğitimler hasta ve hasta yakınlarına obezite merkezi çalışanları tarafından verilmektedir.
- El Hijyeni
- Sigara Yasağı ve Sigara Bırakma Eğitimi
- Hastalığı Hakkında Eğitim
- Ek Hastalık Hakkında Eğitim
- Tıbbi Cihaz Kullanımı İle İlgili Eğitim
- İnsülin Enjeksiyon Eğitimi
- İlaç Kullanım Eğitimi
- Oksijen İhtiyacı Nebul, İnhalasyon İlaç Kullanımı
- Tedavi Sırasında Oluşabilecek Yan Etkiler
- Hasta Hakları ve Sorumlulukları
- Beslenme ve Diyet Eğitimi
- Egzersiz Eğitimi
- Hastanın Bakım ve İhtiyaçları Nelerdir? Nasıl Yapılmalı? Eğitim
- Hastalığı ile İlgili Dikkat Etmesi Gereken Hususlar
- Ne Zaman Kontrole Geleceği Hakkında Eğitim
- Hastane Hizmetlerinden Faydalanma Eğitimi
- Obezite ve Korunma Eğitimi

Pediyatrik/Yetişkin Diyabet Eğitim Hemşiresi

- Diabetes mellitus eğitim konuları
- Tıbbi beslenme
- İnsülin
- Akut komplikasyonları
- Kronik komplikasyonlar
- Ayak bakım

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

- Evde izlem
- Gözlem
- Hastanemize başvurup insülin başlanan veya endokrin kliniğinde yatışı yapılan her hastaya diyabet eğitimi verilir.
- Diyet ve beslenme,
- Karbonhidrat ve kalori hesaplanması
- Egzersiz ve sporun önemi
- İnsülin kalemi kullanımı
- İnsülin pompası kullanımı gibi konularda diyabet hemşiresi tarafından eğitimler verilmektedir.

Kadın Doğum polikliniği

- Gebelik/ Doğum Eylemi /
- Anne Sütü /Emzirme
- Bebek Bakımı Eğitimi

6.5.2. Günü Birlik Yatış Yapılan Hasta Eğitimleri**Diyaliz Ünitesi Eğitimleri**

- Uyulması gereken kurallar
- Beslenmede dikkat edilmesi gereken hususlar
- Kurallara uyulmaması durumunda oluşabilecek riskler vb fistül bakımı
- Kateter bakımı
- Uyulması gereken diyet
- Böbrek yetmezliği ile ilgili genel bilgi
- Sıvı alımında neye dikkat edileceği
- Transplantasyon, İlaç Kullanımı, riskler v.b. Eğitimler hasta ilk kabul edildiğinde ve 6 ayda bir diyaliz hemşiresi tarafından hastaya veya hasta yakınına verilir.

Onkoloji Günü Birlik Tedavi Eğitimleri

- Poliklinikte doktor tarafından onkoloji ünitesinde onkoloji hemşiresi tarafından hasta üniteye ilk kabul edildiğinde kemoterapi yan etkileri
- Port takılı olan hastalara port bakımı ve enfeksiyondan korunma yolları
- Kemoterapi alırken dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda eğitimler verilir.
- Hasta eğitim formu ve onam formu hastaya verildiğine dair imza alınarak arşivlenir.

Anjio Ünitesi Eğitimleri

- KAG öncesi anjio ünitesinde hastaya işlem hakkında bilgilendirme yapılmakta
- KAG sonrası servis ve yoğun bakımlarda ise hematoma takibi
- Beslenme
- Yaşam tarzı

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

- İlaç tedavisi
- Sigara zararları gibi dikkat etmesi gereken konularda hekim/hemşire tarafından eğitimler verilmektedir.

6.5.3. Yatan Hasta Eğitimleri

Hastanemizde yatarak tedavi gören hastalar için verilecek olan eğitimler;

Servis Oryantasyon Eğitimi

Otomasyon üzerinde Servis Oryantasyon Eğitimi doldurulur ve hasta /hasta yakınına eğitimler verilir.

- Personel Tanıtımı
- Servis ve Odasının Tanıtımı
- Kahvaltı ve Yemek Saatleri
- Hasta Hakları
- Hasta ve Hasta Yakınının Uyması Gereken Kurallar
- Ziyaret Saatleri ve Kuralları
- Tuvalet Ve Banyo Kullanımı
- Hasta Odasında Bulunan Yatak, Etejer, Dolap, vb. Kullanımı
- Hekim –Hemşire Vizit Saatleri
- Hemşire Çağrı Sistemi Kullanımı
- Telefon Kullanımı
- Atıkların Ayrıştırılması ve Çöp Kullanımı
- Acil Çıkışların Gösterilmesi(Tahliye Alanlarının Tanıtılması)
- Hasta ve Yakınına Dilek İstek Şikayet Bildirmeleri Konusunda Eğitim

Yatan Hasta Eğitimi: Yatan hastaya yönelik olarak yapılan bu eğitimler şu ana başlıkları kapsar;

- Hastaya yapılacak tedavi ve hastalığın seyri hakkında bilgi verilmesi,
- İlaç kullanımı: Başlanılan yeni tedaviye yönelik kullanılacak ilaçların kullanım bilgisi, yan etkisi, uygulama şekli (insülin, antikoagülan vs), akılcı ilaç kullanımı, varsa daha önce kullandığı ilaçların kullanımı gibi konularda servis hemşiresi ve doktoru tarafından bilgi verilir.
- Hasta düşmelerinin önlenmesi için gerekli eğitimler her ihtiyaç duyulduğunda servis hemşiresi tarafından verilir.
- Hastanın hastalığına özgü bakım ihtiyaçları ve dikkat edilecek hususlar hemşire veya hasta bakım elemanı tarafından verilir.
- Hasta tarafından kullanılacak bakım ekipmanları ve tıbbi cihazların kullanımı eğitimi doktor ve hemşire tarafından ihtiyaç halinde verilir.
- Mobilizasyon konularında eğitimler doktor ve hemşire tarafından ihtiyaç halinde verilir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

- Yemek hizmetleri (diyet – sabah-öğle-akşam ve ara öğünler): Yemek saatleri, ara öğün saatleri vs. diyetle uyması gereken kurallar, beslenme ve diyet gibi,
- Hasta güvenliği (tanımlama izlenebilirlik, yangın çıkışları v.b.) :Hasta tanıtıcı bileklik kullanımı, özellikle düşme riski olanlara hasta yatağı kullanımı ve acil durumlar için yangın çıkışı kullanımı gibi,
- Değerli eşyaların teslim alınması hususları: Hasta yakınları olmadığı zaman ve acil durumlarda değerli eşyaların güvenlik görevlisi eşliğinde imza karşılığında teslim alınması,
- Tetkikler için hazırlık eğitimi: Ameliyat hazırlıkları(önlük giyme, bağırsak temizliği), ameliyat öncesi açlık durumu, tahlillerin gerekliliği ve bilgisi, yapılacak işlem hakkında bilgi verilmesi,
- Ameliyat öncesi ve sonrası eğitimleri,
- Enfeksiyondan korunma yöntemleri: El hijyeni, el dezenfektanı kullanımı vs
- Egzersizler: Ameliyata özgü yapılması gereken hekim tarafından önerilen fiziksel egzersizler, yatiş pozisyonu,
- Kontrol için hangi branş doktoruna ne zaman ve nasıl başvuracağı,
- Bebek bakımı eğitimi: Kadın doğum, doğumhane ve yenidoğan servislerinde bebek bakımı, beslenmesi ve kontrolleri gibi anne sütü ve emzirme eğitimi
- Aile planlaması eğitimi: Doğumhane, kadın doğum ve yeni doğan servisinde korunma yöntemleri ve başvurma yöntemleri gibi
- Organ bağışı eğitimi: Yoğun bakımlarda hasta yakınlarına yönelik,
- Hasta hakları eğitimi: Servise başvuran tüm hastalara ,
- Taburculuk sonrası bakıma yönelik eğitimi servis hemşiresi ve doktoru tarafından hasta ve yakınlarına verilmektedir.

Cerrahi Müdahale Ve Tedaviye Göre Eğitim

- Tanısı konmuş ve cerrahi müdahale gereken hastalara, müdahale öncesi doktor veya asistan doktor tarafından bilgilendirme yapılır.
- Bu bilgilendirme, operasyonun zorlukları, operasyon esnasında ve sonrasında yaşanacak komplikasyonlar, operasyon sonrası normal yaşam tarzına dönüş, v.b. tıbbi bilgilendirmeleri içermektedir.
- Yapılan bilgilendirmeler sonucunda hasta, cerrahi müdahaleyi kabul eder ise hasta ve hasta yakınına her hastalık türüne özel olarak hazırlanan hastanın bilgilendirilmesi ve rızasının alınması onam formları doktor tarafından imzalatılarak kayıt altına alınır.
- Hastanın rızası alınması işlemleri esnasında; hastanın reşit olmaması, doktor tarafından yapılan bilgilendirmeleri anlamada yetersiz olması durumunda sadece hasta yakının onayı alınır.
- Hastanın müdahaleyi kabul etmemesi durumunda tedaviyi ret ettiğine dair hasta ve yakınlarının onayları alınarak onam formlarına kaydedilir ve form hasta dosyasına eklenir.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

Doküman No: KEY.PR.01**Yayın Tarihi: 11.10.2011****Revizyon Tarihi: 30.03.2022****Revizyon No: 03****Sayfa 7 / 9****Özellikli Hastalı Grupları Eğitimleri:**

- Onkoloji hemşiresi hastaya tanısı ilk konulduğunda, kürü değiştiğinde ve hasta ihtiyaç duyduğunda eğitim verir.
- Hastanemize başvurup insülin başlanan veya endokrin kliniğinde yatışı yapılan her hastaya diyabet eğitimi verilir.
- Anne sütü eğitimleri doğum yapan her anneye ve 32. hafta gebeliğini tamamlamış olan her hastaya bir kez verilir.
- Stoma açılmış olan her hastaya taburculuğuna kadar eğitim verilir.
- Eğitim formu imzalatılarak dosyasında arşivlenir.
- Tanısı konmuş hastalıklar için hastanın hastanede kaldığı sürece, tedaviye daha hızlı ve etkin cevap verebilmesi için doktor ve hemşireler tarafından bir dizi eğitim programı uygulanır.

Tedavi Süresince Verilecek Eğitim

Bu eğitim programı tıbbi olarak tanısı konmuş ve yatışı yapılan her hastaya bir tanısına göre hemşire/doktor tarafından her ihtiyaç olduğunda tekrarlanarak eğitim verilir. Eğitim konuları içerisinde;

- Diyabet eğitimi ve bası yaralarının önlenmesi
- Ağrı yönetimi
- Atıkların ayrıştırılması
- Egzersizler (post op mobilizasyon, derin solunum - öksürme egzersizleri, ROM egzersizleri, kegel egzersizleri vb)
- Akılcı ve doğru ilaç kullanımı
- Hastane enfeksiyonlarından korunma
- Pansuman ve yara bakımı
- Kendi kendine meme muayenesi
- Evde kullanılan araç ve gereç kullanımı
- Kullanılan ilaçların yan etkileri
- Hasta hakları
- Sigara içme yasağı / zararları
- Düşmenin önlenmesi
- Cerrahi uygulama öncesi hazırlık
- Servise kabul eğitimi,
- Ameliyat öncesi eğitim,
- Ameliyat sonrası eğitim,
- Mobilizasyon konusunda eğitim,
- Diyabet eğitimi,
- İdrar sondası eğitimi,
- Kolostomi eğitimi,

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

- Postüral drenaj eğitimi,
- Fistül eğitimi,
- Fiziksel hareket sınırlamaları,
- Hekim tarafından önerilen egzersizler,
- Yatış pozisyonu,
- Bası yarasına karşı önlemler v.b
- Akılcı ilaç kullanım eğitimi
- Sigarayı bırakma tavsiye eğitimi,
- El hijyeni eğitimi,
- Anne sütü ve emzirme eğitimi,
- Organ bağışı eğitimi,
- Taburculuk eğitimi,
- Kan transfüzyonunda oluşabilecek yan etkiler,
- Hastanın ihtiyaçlarına ve hastalığına yönelik diğer eğitim konuları,
- Hastanın genel durumu ve tedavi süreci hakkında hekim bilgilendirmesi,
- Hastanın hemşirelik bakımı çerçevesinde özel eğitim konuları, kullanacağı tıbbi cihazda dikkat etmesi gereken noktalar, gibi konular hakkında hastaya bilgilendirme yapılır. Bu konularda yapılan bilgilendirmeler servis hemşiresi tarafından yazılı bir doküman olmaksızın hastanın durumuna ve ihtiyacına göre belirlenerek anlatılır. Eğitim sonunda, anlatılanlar yatan hasta eğitim formu servis hemşiresi tarafından eğitimin verildiğine dair not düşülerek kayıt altına alınır.

Taburculuk Eğitimleri

- Hastanemizde tedavi gören yatan hastalarımıza ve yakınlarına taburculuk öncesi evde bakım süreci ile ilgili doktor ve hemşireler tarafından bilgilendirme yapılır
- Otomasyon üzerinde Taburcu Hasta Eğitim Formu doldurulur ve hasta /hasta yakınına eğitimler verilir.
- Otomasyon üzerinde Taburcu Hasta Eğitim Formu kullanmayan birimler Hemşirelik Süreci Hasta Tanılama Formu doldurulur.

Eğitimin Verilmesi ve Kayıtların Tutulması

- Hasta ve hasta yakını Eğitim formu hastanın servise ilk kabulünde gündüz mesai saatlerinde servis tıbbi sekreteri veya hemşiresi, gece mesai saatlerinde nöbetçi hemşire tarafından verilip imzalanarak kayıt altına alınır.
- Otomasyon sisteminde hemşirelik sürecini kullananlar sistem üzerinde formu doldurup kayıt altına alır.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim

7. İLGİLİ DOKÜMANLAR:

- Hemşirelik Süreci Hasta Tanılama Formu
- Hasta/Hasta Yakını Eğitim Formu
- Hasta Taburcu ve Eğitim Formu
- Mikrobiyoloji Laboratuvarı Test Rehberi
- Biyokimya Test Rehberi

8. GÖZDEN GEÇİRME: Yayınlanan her bir doküman güncellik açısından yılda bir defa kalite yönetim direktörü tarafından değerlendirmeye tabi tutulur.

HAZIRLAYAN	KONTROL EDEN	ONAYLAYAN
Eğitim Hemşiresi	Kalite Yönetim Direktörü	Başhekim